

оскільки дотримання цих критеріїв забезпечить ефективність навчання та підвищить зацікавленість та мотивацію студентів.

Перспективу подальшого дослідження вбачаємо у розробці підсистеми прав і завдань, націлених на формування аудитивної компетентності майбутніх перекладачів на основі зазначених критеріїв.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бориско Н. Ф. Обучение устной монологической речи с использованием видеофонограммы в интенсивном курсе на начальном этапе языкового вуза (на материале немецкого языка) : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Методика преподавания иностранных языков» / Н. Ф. Бориско. – К., 1987. – 226 с.
2. Будник А. С. Методика формирования межкультурной коммуникативной компетенции старшеклассников посредством элективного видеокурса: Дисс. Канд. пед. наук., 13.00.02. – М., 2015. – 199 с.
3. Вавіліна С. Г. Методика навчання майбутніх журналістів професійно орієнтованого читання на основі англomовних піар-текстів. Дис. канд. пед. н. 13.00.02. – Запоріжжя, 2016. – 212 с.
4. Гупка-Макогін Н. І. Навчання майбутніх фахівців з міжнародної економіки професійно орієнтованого англomовного аудіювання у процесі самостійної роботи. Дис. 13.00.02. – Тернопіль, 2016. – 286 с.].
5. Заболотна М. І. Методика навчання аудіювання англomовних публіцистичних текстів старшокласників в умовах профільного навчання. Дис. – К., 2014. – 255 с.].
6. Кавицька Т. І. Формування текстотвірної компетентності майбутніх філологів у письмовому перекладі з української мови на англійську. Дис.02. – К., 2015. – 297 с.
7. Романюк Ю. В. Методика формування у майбутніх фахівців з інженерної механіки читацької англomовної компетенції з використанням навчального веб-сайту. Дис. 02. – К., 2011. – 274 с.
8. Федорова О. А. Формування аудитивних умінь іноземних слухачів підготовчого відділення у процесі навчання української мови. Дис. 13.0003. – Івано-Франківськ, 2016. – 260 с.].
9. Халеева И. И. Основы теории обучения пониманию иноязычной речи (подготовка переводчиков) / И. И. Халеева. – М. : Высшая школа, 1989. – 238 с.
10. Черкашина А. И. Теоретическое обоснование структуры и содержания учебных пособий по обучению аудированию [Текст]: французский язык, профессионально ориентированные тексты: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / А.И. Черкашина. – М., 2003. – 297 с.
11. Littlejohn A. The analysis of language teaching materials : inside the Trojan Horse / A. Littlejohn // Materials Development in Language Teaching. – Cambridge : CUP, 1998. – 190 – 216 p.

УДК 811.124`2

Світлична Є.І.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків ДЕЯКІ ЗАУВАЖЕННЯ ЩОДО ПРОБЛЕМНИХ АСПЕКТІВ ТЕРМІНОТВОРЕННЯ ТА ТЕРМІНОВЖИВАННЯ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

У статті проаналізовано деякі проблемні питання термінотворення та вживання термінів та номенклатурних назв у сучасній фармацевтичній термінології, а саме: у назвах фармацевтичних препаратів, ботанічній, фармакогностичній та хімічній номенклатурі.

Ключові слова: *фармацевтична термінологія, назви препаратів, ботанічна номенклатура, хімічна номенклатура, упорядкування.*

В статье проанализированы некоторые проблемные вопросы терминообразования и употребление терминов и номенклатурных названий в современной фармацевтической терминологии, а именно: в названных фармацевтических препаратах, ботанической, фармакогностической и химической номенклатуре.

Ключевые слова: фармацевтическая терминология, названия препаратов, ботаническая номенклатура, химическая номенклатура, упорядочивание.

The article analyzes some problematic issues of term formation and usage of terms and nomenclature names in modern pharmaceutical terminology, namely: names of pharmaceuticals, botanical, pharmacognostic and chemical nomenclature.

Keywords: pharmaceutical terminology, medicines names, botanical nomenclature, chemical nomenclature, regulation.

Мета роботи – привернути увагу спеціалістів – філологів і широкого загалу до дискусійних питань, пов'язаних із творенням й уживанням деяких термінів і номенів у сучасній українській фармацевтичній термінології. До таких належать:

– написання назв фармацевтичних препаратів в українській транслітерації;

– написання назв рослин у назвах фармакогностичної сировини й упорядкування української ботанічної номенклатури;

– вживання літер г та ґ задля передачі латинських h і g;

– відсутність мікробіологічної української офіційної номенклатури.

Детальний аналіз не є метою даної роботи. Ми хотіли лише окреслити коло проблемних питань. Як на нашу думку, найбільш дискусійним є статус назв фармацевтичних препаратів. Сучасний український правопис розглядає їх як загальні назви, зазвичай поширюючи на них й відповідні правила написання з малої літери та спрощення подвоєних приголосних. Однак, за своїм значенням це власні назви, які надаються препарату задля того, щоб виокремити його серед інших, аналогічно тому, як отримує ім'я та прізвище людина. Момент виокремлення є найважливішим у функціональному навантаженні таких номенів. Певний препарат може вироблятися в різних формах – таблеток, розчинів, порошку, драже й інших – форм багато, але препарат один, він унікальний, і роль його назви практично ідентична ролі будь-якої власної назви. Тому, не випадково, вони пишуться з великої літери латиною. Крім того, якщо розглядати їх як власні, ми повинні зберігати при їх написанні подвоєні приголосні. Це дуже важливо у змістовому плані, враховуючи, що назви препаратів традиційно є, у переважній більшості, номенами грецько-латинського походження, утвореними шляхом комбінації певних терміноелементів з усталеним написанням і значенням. Знання таких терміноелементів і вміння вирізнити їх у назвах препаратів (як у латинських, так і в транслітерованих кирилицею) дає можливість отримувати попередню інформацію про препарат: його хімічний склад, фармакологічну групу чи терапевтичний ефект. У професійному плані це важливо. Однак спрощення подвоєння приголосних, характерне для латинської мови, часто нівелює цей аспект. Проблеми подібного плану є й у латині, але вони не є об'єктом нашого аналізу.

Схожа ситуація з фармакогностичною номенклатурою. Якщо ботанічні біномінальні назви рослин розглядаються як власні й у латинській, і в українській мові й пишуться з великої літери, то фармацевтичні назви рослин, функції яких найчастіше виконує одна із частин ботанічної назви (чи то родова, чи то видова), латина позиціонує як власні й вимагає при написанні великої літери, в українській мові ж їх розглядають як загальні й пишуть, зазвичай, з малої літери. Однак, у фармацевтичній термінології назви рослин взагалі не використовуються як загальні. Вони завжди виконують функцію власної назви, аналогічно назвам препаратів. Їхнє базове призначення – точно виокремити певну рослину.

Проблемні питання виникають й стосовно хімічної номенклатури. Дискусійною, як на нашу думку, до останнього часу була транслітерація латинських назв з літерами *h* та *g*. У Державному стандарті України ДСТУ 2439-94 «Назви хімічних елементів та простих речовин», який був чинним з 1994 р. по 1 жовтня 2019 р., пропонувались латинізовані назви хімічних елементів, а також передбачене розрізнення цих літер в українській транслітерації (Оксигеніум, Гідрогеніум) і відповідно їх розрізнення в похідних назвах і термінах (гідроксид, оксигенація та ін.). На практиці ж літера *g* у цих термінах та назвах не вживалась (окрім, мабуть, чотиристоронного «Українсько-латинсько-англійського медично-енциклопедично-гословника» авторського колективу Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького).

Однак, з 1 жовтня цього року набрав чинності ДСТУ 2439:2018 «Хімічні елементи та прості речовини. Терміни та визначення основних понять, назви й символи» (Київ. ДП «УкрНДНЦ», 2019), де чітко витримана різниця у транслітерації слів із літерами *h* та *g*: гідроген, галій, аргон, оксиген, гідраргірум, та ін. Ми однозначно підтримуємо запропоноване новим стандартом правило написання. Хоча важко погодитися в новому стандарті з тими змінами, які стосуються уніфікації назв хімічних елементів і простих речовин й написання їх з малої літери. У стандарті, що втратив чинність, вони були розділені, латинізовані назви хімічних елементів розглядалися як власні й, відповідно, писалися з великої літери, що нам видається логічно виправданим.

Неоднозначна й граматична структура назв солей, оксидів та інших хімічних сполук, яка в українську мову, як на нас, перенесена формально з англійської, аналітичної, безвідмінкової мови: іменник у називному відмінку (катіон) + іменник у називному відмінку (аніон). Наприклад: Натрій сульфат. Тоді як латина, яка є такою ж флективною мовою, як українська та російська, традиційно передбачає тут неузгоджене означення: *Natrii sulfas* (Натрію сульфат). То чи доцільно було б змінювати? Навіть незважаючи на розроблені англійською мовою рекомендації Міжнародного союзу з чистої і практичної хімії (IUPAC)

Проблемою є й відсутність мікробіологічної номенклатури українською мовою. Зважаючи на те, що останнім часом латина часто не входить до навчальних планів біотехнологів та мікробіологів, застосування виключно латинської мікробіологічної номенклатури стає дещо проблематичним.

Усі зазначені проблеми й інші до них подібні, можуть бути вирішені у співпраці філологів й професіоналів певної галузі. Але щоб їх бачити й раціонально вирішувати, професіонал повинен мати високий рівень термінологічної культури й хорошу мовну підготовку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний формуляр лікарських засобів/МОЗ України, Держ. фармакол. центр; за ред. В. Т. Чумака. – К.:МОРІОН, 2009.
2. ДСТУ 2439:2018 Хімічні елементи та прості речовини. Терміни та визначення основних понять, назви й символи.
3. Лекарственные препараты Украины / М-во здравоохранения Украины; Нац. фармац. ун-т; под ред. В. П. Черных, И. А. Зупанца. – Харьков: Изд-во НФаУ: Золотые страницы, 2005. – 512 с.
4. Пещак М. Орфоепічний словник української мови: у 2-х т. / Пещак М.М., Русанівський В. М., Сологуб Н. М. та ін. – Київ: Вид-во «Довіра», 2001. – Т. 1 – 957 с.
5. Петрух, Л. Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник: у 4-х т. / Л. Петрух, І. Головка. – Київ: ВСВ «Медицина», 2012. – Т. 1: (А–Д). – 700 с.; Т. 2: (Е–Н). – 2013. – 744 с.; Т. 3: (О–С). – 2016. – 744 с.; Т. 4: (Т–Я). – 2016. – 600 с.

УДК 378.147:378.12

*Селіхова Л.Г., Борзих О.А., Лавренко А.В.,
Авраменко Я.М., Коломісць Г.О., Кайдашев І.П.*

Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава
ВИДИ, ЗАСОБИ, ФОРМИ Й МЕТОДИ ПЕДАГОГІЧНОГО КОНТРОЛЮ У
ВИЩІЙ ШКОЛІ

У статті розглянуті завдання і вимоги щодо покращення контролю якості навчання студентів. Проаналізовані об'єкти, функції і види контролю, рівні та принципи здійснення контролю навчальних досягнень студентів. Метою проведення дослідження є розробка методики контролю при вивченні спеціальних дисциплін.

Ключові слова: *методи, види, форми контролю, контроль навчання.*

В статье определяются задачи и требования, предъявляемые к контролю обучения студентов, его функции, виды, формы и методы, анализируется использование в учебном процессе. Проанализированы объекты, функции и виды контроля, уровни и принципы осуществления контроля знаний студентов. Целью является разработка методики контроля при изучении специальных дисциплин

Ключевые слова: *методы, виды, формы контроля, контроль обучения.*

The article discusses the tasks and requirements for improving the quality control of student learning. Objects, functions and types of control, levels and principles of control of students' educational achievements are analyzed. The purpose of the research is to develop a methodology of control in the study of special disciplines.

Keywords: *methods, forms, types of control, educational control*

Актуальність проблеми. Контроль навчання студентів постійно потребує вдосконалення підготовки фахівців сучасного рівня. Головний недолік очевидний – контроль, що наразі використовується, неповною мірою виконує такі основні функції як навчальна, діагностична, стимулювальна, виховна тощо. Існуюча практика оцінювання навчальних досягнень усереднює студентів, іноді перетворює навчання в гонитву за оцінками, містить істотний елемент випадку.

Розробка методики контролю навчальних досягнень студентів є однією з актуальних проблем. Усі наведені обставини зумовлюють важливість і доцільність розв'язання цієї проблеми, вказують на необхідність її детального дослідження та впровадження результатів у навчальний процес. Засобом визначення кількісних і якісних параметрів технології навчання виступає контроль як один із невід'ємних компонентів процесу діагностування навчальних досягнень студентів.

В умовах перенесення акцентів на самостійне оволодіння знаннями великого значення набуває вивчення ролі контролю у формуванні мотивації учіння студентів, розвитку їхньої пізнавальної самостійності, самоконтролю особистості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Натепер виконана велика робота щодо класифікації контрольних завдань, формулювання основних вимог до їх розроблення, власне процедури адміністрування контролю.

Контроль – це виявлення, вимір і оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів. Саму ж процедуру виявлення та виміру називають перевіркою, що є складовою частиною якості контролю. Крім перевірки, контроль містить у собі оцінювання (як процес) і оцінку (як результат) перевірки.